

Työterveyshuoltopalvelujen yhteiskilpailutus

Kunnanhallitus 29.08.2022 § 291

109/01.04.02.00/2022 [Työterveyshuolto 2022]

30/00.04.01/2022 [Yhteistyö Siun soten kanssa 2022]

Työnantajan on järjestettävä lakisääteinen ennaltaehkäisevä työterveyshuolto henkilöstölleen (Kela 1 korvattavuus, [Työterveyshuoltolaki 1383/2001](#)). Sairaanhoidtopalvelujen järjestäminen henkilöstölle on työnantajalle vapaaehtoista (Kela 2 korvattavuus). Tohmajärven kunnan henkilöstön työterveyshuoltopalveluihin on kuulunut lakisääteinen ennaltaehkäisevä työterveyshuolto ja työterveyspainotteinen sairaanhoito.

Tohmajärven kunta on ostanut inhouse-periaatteella henkilöstönsä työterveyshuoltopalvelut Siun työterveys Oy:ltä. Siun työterveyden omistaa Siun sote – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä. Siun työterveys on voinut tuottaa Pohjois-Karjalan kuntien omille henkilöstöille työterveyshuollon palvelut inhouse-periaatteella, koska Pohjois-Karjalan kunnat omistavat kuntayhtymän, joka omistaa Siun työterveyden 100 %:sti, ja kunnilla on yhteisesti valittuja edustajia yhtiön hallituksessa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen käynnistyessä 1.1.2023 kuntayhtymä lakkautuu, jolloin kuntien välillinen omistajuus Siun työterveyteen päättyy ja inhouse-asema (sidosyksikköasema) ei toteudu. Tohmajärven kunnalla on yhä 1.1.2023 lukien lakisääteinen velvollisuus järjestää työterveyshuolto henkilöstölleen.

Pohjois-Karjalan kunnat ovat omistajaohjausneuvotteluissa 27.4.2022 linjanneet omistajien tahtotilana, että Siun soten on kiirehdittävä syksyn 2021 omistajaohjauksessa annetun ohjeistuksen mukaisesti kuntayhtymän omaisuuden myymistä siten, että omaisuuden realisoimiseen liittyvät prosessit on saatu asianmukaisesti loppuun saatettua ennen kuntayhtymän purkautumista ja hyvinvointialueen alkamista. Omistajaohjausneuvotteluissa on nimetty kuntayhtymän omaisuuden realisointiin liittyvänä järjestelyinä Siun työterveys Oy:n osakekannan myynti. Kuntayhtymän hallitus päätti [20.6.2022 § 149](#) tehdä myyntitoimeksiannon BDO Oy:n kanssa. BDO tuottaa Siun sotelle asiantuntijapalveluita Siun työterveys Oy:n osakkeiden ja palveluiden kilpailuttamisprosessissa.

Siun työterveys Oy:n myynti tarkoittaa työterveyshuoltopalvelujen kilpailuttamista ja osakkeiden myyntiä hankintamenettelyssä. Kilpailutus toteutetaan yhteiskilpailutuksena. Kilpailutuksen kokonaisuuteen sisältyy Siun työterveyden nykyisille asiakkaille tuottamat työterveyshuoltopalvelut sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat työterveyspalvelut alueen yrittäjille ja työnantajille.

Osana kilpailutusprosessin valmistelua Siun työterveyden nykyisten työnantaja-asiakkaiden edustajista (Siun sotesta ja kunnista) koostuva laatutyöryhmä on yhteistyössä valmistellut laatukriteerejä työterveyshuoltopalvelujen kilpailutukseen. BDO:n toteuttama markkinavuoropuhelu sekä kuntien ja Siun soten / Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lausuntokierros laatukriteereistä päättyy 26.8.2022, jonka jälkeen laatutyöryhmä voi vielä tarkentaa laatukriteerejä.

Työterveyshuoltopalvelujen laatukriteerit yhteiskilpailutukseen markkinavuoropuhelun ja lausuntokierroksen versiossa pääpiirteittäin:

- Laatukriteeristöissä työterveyshuoltopalvelujen ydintä ovat vahvat lakisääteiset ennaltaehkäisevät työterveyshuollon palvelut, joita täydennetään työterveyspainotteisilla sairaanhoidtopalveluilla. Työnantaja-asiakas voi tarkentaa palvelujen laajuutta: tarkennukset sovitaan palveluntuottajan kanssa työnantajan määrittelemällä laajuudella.

- Työterveyshuollon laatukriteereissä otetaan kantaa mm. vaadittuihin työkykyä ja terveyttä edistäviin palveluihin ja käytäntöihin, työterveysyhteistyön muotoihin ja rakenteisiin palveluntuottajan ja työnantaja-asiakkaan välillä sekä raportointiin. Vapaaehtoisten sairaanhoitopalvelujen osalta korostetaan hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisia työterveyspainotteisia yleislääkäritasoisia sairaanhoitopalveluja. Laatukriteereissä otetaan myös kantaa työterveyshuollon palvelujen saavutettavuuteen (vastaanotolle pääsy arkipäivissä) sekä kilpailutettavan kokonaisuuden palveluverkkoon. Tohmajärven kunnan näkemys on, että jokaisessa kunnassa tulisi olla oma palvelupiste, josta saa palvelua vähintään kaksi kertaa viikossa. Tämä ei lisää juurikaan kustannuksia ja mahdollistaa useamman kunnan mukaan lähtemisen kilpailutukseen. Yhteiskunnan kustannusten näkökulmasta ja ilmaston kannalta kannalta, on tehokkaampaa kun yksi ihminen liikkuu toimipaikkaan, kuin että satoja ihmisiä ajaa ympäri maakuntaa kesken työpäivän toisen kunnan alueelle työterveyspalveluja varten. Pohjois-Karjalan kunnissa on myös haasteita työvoiman saatavuuden kannalta ja liian harva työterveyden palveluverkko pahentaa tilannetta. Laatukriteereissä työntekijällä olisi myös mahdollisuus varata vastaanottoaika mistä tahansa palveluntuottajan toimipisteestä sairaanhoidollisten palvelujen (Kela 2) osalta. Lisäksi sähköiset palvelut, kuten etävastaanotto toiminta ja chat-palvelut, tukevat oikea-aikaista työterveyspalvelujen saavutettavuutta. Puhelimitse tai chat-palvelussa tehty hoidon tarpeen arviointi on edellytys sairaanhoidon vastaanoton ajanvaraukseen.

- Laatukriteereissä edellytetään, että laatukriteerien realisoituminen palveluntuottajan toiminnassa ja työterveysyhteistyössä tapahtuu viimeistään 12 kuukauden kuluessa sopimuksen mukaisen toiminnan aloituksesta. Yhteiskilpailutukseen osallistuvat palveluntuottajat vastaavat joko täyttävänsä laatukriteerit tai ei. Osasta kriteereistä vaaditaan liite, esim. prosessikuvaus. Palveluntuottajan valinta yhteiskilpailutuksessa tapahtuu kaikki kriteerit täyttävien palveluntuottajien välillä yhtiön osakkeista tarjotun ostohinnan perusteella.

Kuntien tulee tehdä sitovat päätökset yhteiskilpailutukseen osallistumisistaan 30.8.2022 mennessä. Jos kunta päättää osallistua yhteiskilpailutukseen, kunta ei voi myöhemmin vetäytyä hankintamenettelystä ilman hankintalaissa mainittua todellista ja perusteltua syytä ([Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista](#) 1397/2016 125 §).

Työterveyshuoltopalvelujen suoraosto ilman kilpailutusta ei ole Tohmajärven kunnalle mahdollista. Siun Työterveys Oy:n laskutus vuosina 2019 – 2021 on ollut 79 000 – 108 000 euroa vuodessa, jolloin hankinta-arvo ylittäisi kansallisen kynnysarvon. Yhteiskilpailutukseen osallistumisen etuna on tässä muutosvaiheessa hyödynnettävä Siun työterveyden nykyisten työnantaja-asiakkaiden yhteisesti muodostama näkemys vaikuttavista henkilöstön työkykyä ja työterveyttä edistävästä työterveyspalveluista. Yhteiskilpailutuksen etuna Tohmajärven osalta on myös se, että lomituspalveluiden ja Keski-Karjalan musiikkiopiston työntekijöille pystytään turvaamaan laaja toimipisteverkko. Vaihtoehtona yhteiskilpailutukseen osallistumiselle on, että Tohmajärven kunta kilpailuttaa työterveyshuollon palvelut itsenäisesti, mikä olisi aikataulullisestikin haasteellinen vaihtoehto kunnalle ja täten käytännössä poissuljettu vaihtoehto. Tohmajärven kunnan alueella ei ole myöskään nykyisin markkinoilla toimivan työterveyshuollon palveluntuottajan toimipistettä. Oman kilpailutuksen lopputulemana kunnan henkilöstön työterveyshuollon toimipistettä ei todennäköisesti tulisi kunnan alueelle, vaikka toimipisteen sijainti nimenomaisesti Tohmajärven kunnan alueella koettaisiin oleelliseksi asiaksi kunnalle.

Kokouksessa esitellään markkinavuoropuhelun ja lausuntokierroksen jälkeen valmistuneet työterveyshuollon laatukriteerit yhteiskilpailutusta varten. Hankintailmoitus on suunniteltu julkistettavan 31.8.2022. Hankintailmoituksen julkaisee Siun sote.

Työterveyshuoltopalvelut ja niiden hankinta on luonteeltaan asia, joka on käsiteltävä yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa. Valmisteluaikataulusta johtuen työterveyshuoltopalvelujen yhteiskilpailutusta tullaan mahdollisimman pian käsittelemään kunnan yhteistyötoimikunnassa.
